

ПРИСЪЖДАТА НА ХАЛИФА

МНОГО, много отдавна — по времето на Харун-Ал-Рашид (Харун Справедливия), известният Багдадски халиф, живял един бръснар, прочути майстор, който можел да стриге и бръсне посетителите си с заговорени очи.

И, разбира се, всички министри, придворни и сляпи на халифа се бръснели при този майстор, на име Бенз-Али, човек алчен и с зло сърце и който бил толкова хитър, колкото и ловък във занаята си.

Веднъж един беден младеж му докарал със магарето си дърва.

След дълъг разговор, бръснарът предложил една нишанка цена за гъла и казал на дърваря, едно красиво но бедно момче: — Слушай, човече, за половин лев ти ще ми стовариш все що е дърво от гърба на магарето си. Разбира ли?

— Добре, господине, — отговорил момчето и почнало да стоваря.

Когато момчето дърва били снети, то поинкало парите си.

Бръснарът попитал:

— Али стовари ли всичко?

— Разбира се, — отговорил младежът осърбен и му посочил купчината.

— Хе! Да прещошавш, приятелю, — не си още! Видя ли? Ние приказваме съ тебе да стовариш все що е дърво от гърба на магарето. Али самаря? Той не е ли дърво?

— Дърво, господине, — отговорил съ половин уста момчето.

— Тогава, господинче, да си седнеш на думата и ми дашеш самаря.

— Че как, господине, за половин лев и дървата и самаря ли? Не щееш ли и магарето да ти даде отгоре?...

— Магарето аз не искам. То не е дърво. Но смарът си е мой, защото той се паричнике...

И бръснарът, разбира се, взел самаря. А халифът и чиратите му подгонили младежа и го обсадили съ дъхот от подгравки и удари, до като се отелачил.

Бедният дървар не можел да направи нищо въ отчаянието си и затова решил да се оплаче на прокурора и съдията. Но тъй били ревниви посетители на бръснаря и не искали да го чуят. Младежът се оплакал на мюфтията, но и той останал неслобна му без отговор. Отишъл при кмета на Багдад — и там също. Тогава клетият младеж събрал всичките си смирности и на връх Петяка (недълъг ден на мохамеданите), отозвал се при халифа Харун-Ал-Рашид (Харун Справедливия), не толкова за да му върхот сари, колкото да изведе възмущението си от голямата неправда, съ която се отнеси към него всички тия служители на правосъдието.

Халифът Харун-Ал-Рашид бил човек въкън на справедливостта и за всяка извършена неправда от неговите подчинени той ги наказвал съ смир.

Съ голяма мъж и мъж нашият приятел бил допущан, най-после, въ украсения съ кривоор и огледала дворец на халифа и падайки на колене пред трона му, шкулял той земята и разказвал шката случка съ бръснаря и благородния съдит.

— Ти си правъ отъ твои гледище, любезни ми, — продължал Харун-Ал-Рашид, — но едно задължение, което се наема доброволно, трябва и да се изпълни. Винаги съгласен да продаваш все що е дърво отъ гърба на добното, бръснарът е трябвало да си получи и самаря...

Такава присъда промислял Харун-Ал-Рашид въ присъствието на всички ония глъщи, приятели на бръснаря, но макар по-близко младежа и му посочнал изъшо на устото. Младежът посочил отъ радости, шкулянал ръка въ Харун-Ал-Рашид и напуснал тронната зала щакъ разпълнен съ благодарност.

— До вжидане, Ваше величество, — извикал той на излизане, но бил подгонен от слугите и вратарите.

Тана се знаели две години, когато една сутрин нашият младеж отишъл при бръснаря и, без да му припомня случката съ самаря, запитал, може ли да го обрине, не го и един друг приятел, току що дошъл отъ село.

Разбира се, бръснарът се зарадвал много, че ще бръсне двама души, толкова повече, че тази сутрин не бил съветен още ни една пара.

Хитреца определит цената и поискал парите напред.

Дърварят извадил една златна монета (дадена му за щелта отъ Харун-Ал-Рашид) и платил на бръснаря.

След като бил обрнат и прещегнат добре от първия калфа, бръснарът попитал човъка, къде е приятелю му.

— Не е далече, господине. Ей тамъ съмъ го вързал на стълба предъ вашия дюкян.

Младежът изчезнал, и след изълкото нита се хвил съ магарето поведено за връхъта.

— Ето го, моите приятели, — казал той съ най-сервизен видъ. — Благословете да го обрнемъ, тъй като азъ не заплащамъ предаването.

— Какъ, магарето ли да обрнемъ? — извикал разгънен бръснарът.

— Та нима само господата ще бръснешъ, — отговорил по-високо младежът.

— Ти да ме махашъ отъ тукъ по-скоро съ магарето си, до като не съмъ те предавал въ ръжешъ на съдията, — кричалъ стария бръснарът и прогонил въ дюкяна си момчето съ магарето му.

Младежът, разбира се, отелгил съ магарето си като стегнал въ палата и поискал да вляде при Негово Величество Харун-Ал-Рашид. Бръснарът бил повинанъ незабавно съ едръ конникъ.

— Е, майсторе, защо не обрнешъ приятеля на този човек? — казалъ халифът.

— Али, че де се е чуло и видяло, Ваше Величество, да се бръснатъ магарета, — отговорил бръснарът, застрънал между върхотните си пазви.

Йордан Йовковъ

Йордан Йовковъ е единъ отъ даровити наши писатели въ днешно време. Роденъ е въ с. Жерана, Котленско, презъ 1884 година, но е израснал въ Добружа. Зная той много български и я описал тъй хубаво въ своите романи. Започналъ е да пише още въ 1905 год., но едва когато силно повлияла европейска война, когато немски млади разкази отъ светъ войни. И тъй проследилъ неговото ние.

Издалъ е следни книги: Жетарите, повест, въ която рисува мирния спокое живот; Разкази томъ I и II; Последна радост (роман); Вечер въ Антиохийска кль (роман); Звонилъ (повест); Староанглийски жетци. Минатата година излизатъ драмата Йовковъ, а тази година — комедията Младежътъ. И двете се играятъ въ Народна театръ.

КЪРДЖАЛИИ

КАТО млтенъ порой се спуснала кърджалиите отъ Бакаджиците надолу въ полето. Напредъ били Йидже съ дружината си, а следъ него, съ дини новите като вълци, навсякъде безъ редъ на луи, които кърджалиите на Синир-Белюкъ баши, на Едирнагълу, на Дели-Кадъръ и други главари.

Рядко били се викало така страшно оборице: анадолиски турци, дебери, курди, даяли, и калъсици. Хора събрани отъ колъ и вжже, грозни, страшни, итъко облъчени само въ дрехи тъй, че жеста имъ се виждала, итъко въ оски дрехи, натежали отъ сарма и гайтани. Носът и мишата била заплети въ паса на еския единъ, но инаше и оржика, които сляхъ не била за война, а за събъ и за убийство: староренешни алебарди съ широки остриета като на сатир, мечове кую, боздугани, киси и дъни брани.

Когато тия ораи се смяла въ полето, вядна се такъв прахъ, че огледалъ можеше да се помисли, че се задава буря. А времето били хубаво, току-що се пукаше пролътъ. На северъ Блжаникъ изправеше онята си верига, оржика съ слънце, сполносно отчергана и татъ. Азъ итъко се, пълнеше и се заглозиде натакъ, щакъ да забележи, че тукъ-тамъ изъ горитъ пламатъ огньове, излизане се итъко тънка струйка димъ и сълце. Съ тия огньове дерзешни и хърбали обивали на селата да бляга, че кърджалиите идатъ.

Но Йидже още не даваше знакъ за се надигане въ село. Той вървеше на близи си кони, изпреварилъ малко напредъ дружината си и млчеше. Катче елали сега се отвориха очити му и той видя, колко е злочеста земята, изъ която вървеше. Пустъ били върхътъ, безъ старо, безъ зънати. Не викали, кой знае отъ кога, рало, нивити била узавени въ кълъна и буренъ, пълнеше била трева-сали. Не се чуваше дори птиче да пропие.

Йордан Йовковъ

— Разбира се, ти си правъ отъ твои гледище, но де се е чуло и видяло единъ самаря да се купува амисто дърва за горене? По-скоро да обрнешъ магарето, до като не съмъ подалъ да те обикътъ, — извикалъ Харун-Ал-Рашид.

И въ дворец на палата, виновниятъ трябвало да обрине магарето въ присъствието на халифа и всички придворни, които припаднали отъ сляхъ.

Несправедливите сяди, за вина си кль бедния дървар, били осдени на заворъ и итъко приетени въ други градове на царството.